

TÜRK DİL KURUMU
Genel Merkez Kurulu
Tutulgası

Başkan : Kültür Bakanı Hasan Âli Yücel

Genel Sekreter: İbrahim Necmi Dilmen

Üyeler : Besim Atalay, Ahmet Cevat Emre, Ali Canip Yöntem, Refet Ülgen,
Naim Onat, Dr. Mehmet Ali Ağakay.

/Kolbaşı Hasan Reşit Tankut hasta olduğundan gelememiştir./

G Ü N D E M

1. - Geçen toplantı tutulgasının okunup onanması;
2. - Genel Sekreterliğin önermeleri;
3. - Kol raporları;
4. - Başuzmanlığın dilergesi;
5. - Gelen kâğıtlar.

K A R A R L A R

1. - Geçen toplantı tutulgası okunarak (1) sayılı kararın sonlarındaki "bazı yanlışlıklar var ise bile" sözleri "bazı yanlışlıklar olsa bile" şeklinde düzeltilmek üzere onandı.
2. - a) Genel Sekreterin teklifi üzerine eski Başkanımız Saffet Arıkan'a

bir teşekkür mektubu yazılması kararlaştırıldı.

- b) 1976 numaralı telefonun kaldırılması hakkında görüşülerek 1975 numaraya bir makine daha bağlanabilirse bu numaranın serbest bırakılması ve üst katta terim kolbaşılığı odasında bir telefon bulundurulması yerinde görüldü ve gereğinin yapılması Genel Sekreterliğe bırakıldı.

3. - Bu sırada yeni Kültür Bakanı ve Kurum Başkanı Hasan Âlî Yücel Kurumu onurlandırdığından, gündemin kalan kısmı gelecek toplantıya bırakıldı.

Başkan, Millî Şefimizin Kurumun Hâmi Reisliğini lütfen kabul ve yakınlarda Kurumu da ziyaretleriyle taltif buyuracaklarını müjdeledi ve kendilerine Kurumun iş durumu üzerinde tam malûmat verebilmek üzere Kurum Bütçe ve kadrosu ile, Kurumun kuruluşundan beri yapılmış ve yapılmakta bulunmuş olan işler hakkında elden geldiği kadar kısa ve rakamlara müstenit notlar hazırlanmasını istedi.

Kolbaşılıkların hemen verecekleri notlar üzerine Genel Sekreter Perşembe gününe kadar bu notları hazırlayıp Başkana sunacaktır.

Başkan, iki yıldanberi Okullarda gramer okutulmasına ara verilmiş ise de, bu arada Türk dilinin kendi yapısından ilmi metodlarla tam bir gramer çıkarmağa imkân olamadığına ve okullarda bütün derslerde gerekliliği görülen gramer bilgilerini okuma ve yazma dersleri içinde yapmağa da öğretmenlerin çoğunda yeterlik görülemediğine göre, ilk okulun son iki sınıfı ile ortaokulum üç sınıfı için birer gramer kitabı projesi hazırlanarak o yolda kitabı yazılmasının müsabakaya

konulması esasına Bakanlık Uzmanları da muvafık rey verdiklerini ve bu ihtiyacın ilmî kadrosunu Dil Kurumunun ve pedagojik cephesini de Kültür Kurulunun hazırlaması uygun görüldüğünü söyleyerek, böyle bir kadronun hazırlanmasını istedi.

Bu kadroya esas olarak şu noktalar tespit olundu:

- a) Bugün yazıda ve konuşmada kullanılan dil esastır.
- b) Kelimelerin hangi dile ait oldukları ayrı bir araştırmaya mevzu bırakılmak üzere kullanılan bu dilin yapısını izah eden kaideler;
- c) Bu bakımdan dilin imlâsında esas olan noktalar tespit olunacaktır.

Bay Ahmet Cevat Emre bu noktalara şu iki noktanın ilâvesini istedi:

- d) Fikir kategorilerinin ifade tarzları hakkında en yeni gramer anlayışına uyar bilgiler;
- e) Kelime törevleri ile mürekkep sözlerin kuruluş kaideleri.

Bu esaslara göre bir kanava hazırlamak ve bu kanava Genel Merkez Kurulunda da konuşulduktan sonra Bakanlığa sunulmak üzere, Gramer Kolbaşısının Başkanlığı altında İbrahim Necmi Dilmen ve Doktor Mehmet Ali Ağakay'ın komisyon halinde çalışmaları yerinde görüldü.

Doktor Mehmet Ali Ağakay bu gramer projesinde gramer terimleri ile de uğraşılıp uğraşılmıyacağını sorduğundan, Başkan bu ilk ve çabuk işte ancak elde hazır bulunan terimler kullanılmak ve böyleleri olmayan yerlerde eski terimlere yer verilmek uygun olacağını ve genel olarak yeni terimlerde eğlence konusu olabilecek çarpıcılıklardan çekinilmesi, meselâ Ambriyoloji yerine Cüçükbilim gibi haksız da olsa zararlı eğlence vesilelerinin verilmemesi düşüncesinde olduğunu söyledi.

Dördüncü Türk Dil Kurultayının önümüzdeki yaz içinde toplanıp toplanmaması üzerine konuşularak Genel Sekreter Ana Tüzük gereğine göre her halde toplanması uygun olacağı mütalâasında bulunmuş ve Ahmet Cevat Emre ile Refet Ülgen ve Doktor Mehmet Ali Ağakay bu mütalâaya iştirak, Besim Atalay, Ali Canip Yöntem ve Naim Onat ise tehiri tarafını iltizam etmişlerdir. Başkan, bu mesele hakkında çalışmaların durumu tam görüldükten sonra karar verilmesi muvafık olacağı mütalâasında bulunmuş ve bu husustaki müzakere ileriye bırakılmıştır.

Başkan, kendisinin Kurum ile eskidenberi ilgisi bulunduğunu ve şimdiki yüksek ödevinin ağır gereklerinden vakit buldukça her zaman gelmek arzusunda olduğunu, Bakanlığın bütün vasıtaları Kurumun her türlü ihtiyaçları için her zaman kullanılabileceğini söyleyerek, çalışma kollarını ve binayı ziyaret etmek üzere toplantıyı kapadı.

Başkan

Genel Sekreter

Sayman

Y. C. Ülgen

B. C. Ülgen

Üye

Üye

Üye

M. C. Ülgen

Üye

Üye

Üye

Naim Onat

M. C. Ülgen

M. Ali Ağakay